

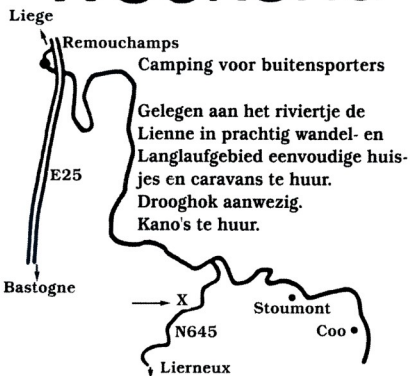

296/ okt. 2021

BLAD VOOR KANOVAAARDERS

chalet weekend

Annemarie van Hanegem
Route de la Lièrnie 16
4987 Staumont-Rahier
tel.: 00-32-80785950

dutchseakayakers
THE CALL OF THE TIDE

ZEEKAJAKKEN

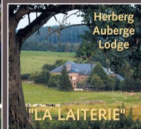
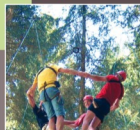
- kajak instructie en cursussen
- kajak tochten in binnen- en buitenland
- lezingen en presentaties

www.dutchseakayakers.com

Tel nr +31 6 5332 5404

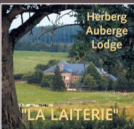

BRANDSPORT.be

ADVENTURE & TEAMBUILDING

LA ROCHE-EN-ARDENNE

☎ (0032) (0)84 41 10 84

**“MET ELKAAR,
NIET TEGEN ELKAAR”**

46^e jaargang nr. 296   **okt. 2021**
 PeddelPraat verschijnt   6x / jaar
 Gezinsabonnement 2021:   € 30,-
 Alg. inlichtingen: 0418 - 561743
 Proefnummer(s):   0418 - 561743
 e-mail: info@peddelpraat.nl

uitgave PP 297   **week 48**
kopij insturen voor   **23 okt.**

redactieadres:

Duivenkamp 726, 3607 VD Maarssen
 tel.:   0346 - 560940
 b.g.g.   06 23877265
 e-mail: redactie@peddelpraat.nl

PeddelPraat op Internet:

www.peddelpraat.nl
mailinglist PeddelPraat:
 www.peddelpraat.nl/index.php/nl/
 peddelpraatberichten

Foto voorpagina:

Chris de Ridder (zie pag. 16)

Inhoud

Activiteiten

Trintelhaven – Urk v.v. 7
 Weekend Oudeschild met nachttocht . 8
 Wijdenes- Markerwadden 11
 Zand in de snert 9

Artikelen / Verslagen

Rondje Noorderhaaks 12
 Bezoek aan het zeekamp
 Noorderhaaks 2021 14
 Vakantie aan de Tornowsee..... 15
 Naar Bohuslän met Henk Filippo 16
 Ronde Bommelerwaard 22
 Storm in een plas water 25
 Verslag kanotocht door Friesland..... 32
 Ameland..... 42
 Brandingvaren bij de
     Hondsbosche Duinen 45
 Foute link 46
 Plastic Origins Rhine Expedition..... 47
 Te koop 49
 Stichting PeddelPraat..... 50

tekst: Jan Koppelaar

Voorwoord

Nawoord

Op de winterbijeenkomst in 2014 werd ik gevraagd voorzitter te worden van PeddelPraat.

Eerlijk gezegd schrok ik een beetje en tegelijkertijd voelde ik me zeer vereerd. Er was nog nooit een club geweest waar ik me zo thuis voelde. Na wat nadenken en een tochtje varen met Chris (die voorzitter was) heb ik ja gezegd.

Toch wel wat zenuwachtig ging ik op een woensdagavond naar Zaltbommel waar de vergaderingen (zes per jaar) plaatsvonden. Het was een verademing, op een informele ontspannen manier werden allerlei zaken die PeddelPraat betroffen besproken.

De volgende vergadering was ik voorzitter.

Op de eerstvolgende winterbijeenkomst, traditioneel georganiseerd door de voorzitter, heb ik de TKBN, NZKV en het watersportverbond uitgenodigd ook een kraam te bemensen op onze bijeenkomst. Dat was een groot succes. Vooral de TKBN was daar erg enthousiast over en nog steeds. Soms vragen mensen waarom er toch drie organisaties nodig zijn die in Nederland het kanovaren behartigen. Dat is aan een buitenstaander moeilijk uit te leggen. Ik doe een poging.

46 jaar geleden (er waren nog weinig kanoverenigingen) is PeddelPraat ontstaan uit een vriendengroep die gezamenlijk wilde toervaren. Al vrij snel gebeurde dat ook door sommigen op zee. Men kwam er al snel achter dat daar meer bij kwam kijken. Hoe het precies allemaal verliep in die tijd duurt te lang om hier te verhalen maar er werden zee-instructeurs uit Engeland naar Nederland gehaald en op de eerste zeekampen werden na de testen van bekwaamheid Engelse certificaten uitgereikt.

Nog steeds is PeddelPraat toonaangevend in deze opleidingen. Mede door de toenmalige NKB (Nederlandse Kano Bond) werd er een Neder-

---

6 PeddelPraat

lands systeem bedacht met examens en bijbehorende certificaten. De NKB bestond al langer en hield zich voor zover ik weet voornamelijk bezig met wedstrijdvaren.

Dat het toervaren een ondergeschoven kindje leek bij de NKB mondde in 1984 uit in de oprichting van de TKBN.

Die, de naam zegt het al, de belangen behartigt van de toeristische kanovaarder. Nu nog de NZKV (Nederlandse Zee Kajak Vaarders). Toen in 2011 meen ik de NKB opging in het watersportverbond viel het zeevaren van de voormalige NKB tussen wal en schip.

In allerijl werd de NZKV opgericht naar het voorbeeld van PeddelPraat, een stichting.

In feite doen beide stichtingen hetzelfde. Met dit verschil dat de NZKV een lijntje heeft met het watersportverbond.

Wat mij betreft, maar dit zeg ik op persoonlijke titel, is het een verkeerde beslissing geweest de NKB op te laten gaan in het watersportverbond. Deze bond behartigt vooral de belangen van de motor- en zeiljachten die vaak tegenstrijdig zijn met onze belangen.

Neem bijvoorbeeld de enquête over het lozen van afval/rioolwater door de pleziervaart op het oppervlaktewater. Het watersportverbond wil met deze enquête bereiken dat de wetgeving daartegen weer uitgesteld wordt. Dit is tegen het belang van allerlei watersporters zoals kanovaarders, zwemmers, surfers enz. die in direct contact met dat water komen.

Het recente huwelijksaanzoek van het watersportverbond naar de TKBN geef ik daarom ook weinig kans. Eerder zie ik plaatselijke kanoverenigingen mede op verzoek van hun leden overstappen naar de TKBN en gelijk hebben ze. Maar zoals ik al schreef, dit zeg ik op persoonlijke titel.

Na bijna acht jaar voorzitter geweest te zijn van onze fantastische stichting geef ik de hamer door aan de volgende.

Het zal de lezer van dit stukje duidelijk zijn dat ik hoop dat PeddelPraat nog lang bestaat en niet opgaat in een andere club.

PeddelPraat is begonnen als een vriendenclub en is dat in mijn beleving nog steeds.

Ik bedank het bestuur en de begunstigers voor hun vertrouwen en tot ziens op het water.

Jan Koppelaar.

Trintelhaven - Urk V V

Zaterdag 16 oktober

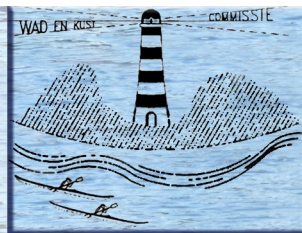

Zoals elk jaar staat Trintelhaven - Urk ook op het programma. We willen deze klassieker gaan varen op zaterdag 16 oktober. Na aankomst op Urk nemen we ruim voldoende pauze om het dorp te bekijken of een visje te schoren. De tocht is bedoeld voor de beginnende en gevorderde vaarder.

- Afstand: Twee maal 12 km.
- Verzamelpunt: Zaterdag 16 oktober Restaurant Checkpoint Charlie
Trintelhaven 1, 8200 AB Enkhuizen. Halverwege de dijk
Enkhuizen- Lelystad.
- Verzamelen: 9:30 uur.
- Vertrek: 10:00 uur
- Tochtleiding: Kees Huisman.
- Begeleiding: Andre en Nico
- Opgave Bij Kees op woensdag 13 oktober tussen 20:00 en 21:00 uur
op nummer: 06-10027028.
Of per mail huismansmit@hotmail.com met enige tocht erva-
ring.
- Uitrusting Zoals voor het examen zeevaardigheid.
- Bijzonderheden De tocht gaat niet door bij windkracht 5 of meer.

Weekend Oudeschild met nachttocht 22 t/m 24 oktober

Iso.8s, F(3)R 10s, F.WGR. 18m22-18M

Die cijfertjes en lettertjes op de zeekaart waar je nooit zoveel aandacht aan schenkt. Bekijk die toch maar eens goed, want op 22 oktober varen we een nachttocht naar Oudeschild en gebruiken daarbij de lichtpatronen van de betonnen om onze weg te vinden op zee.

We vertrekken vrijdagavond naar Oudeschild, Texel. De vaarroute is afhankelijk van het weer. Zaterdag verblijven we in Oudeschild. We kunnen een rondje varen, fietsen huren, de bierbrouwerij bezoeken of anderszins ontspannen. Zondag varen we terug naar het startpunt, waar we uiterlijk 15:00 uur zullen zijn.

- Datum: Vrijdag 22 t/m zondag 24 oktober 2021
Startplaats: Huisduinen of Het Kuitje
Voor wie: Voor gevorderde zeevaarders (ZV niveau of hoger).
Verzamelen: Vrijdag 22 oktober 16:30 uur
Vertrek: Vrijdag 22 oktober 18:00 uur
Tochtleiding: Bart Bakker & Marijn van Veelen
Aanmelden: Bij marijn via mail secretaris@peddelpraat.nl uiterlijk
zondag 17 oktober
Vermelden: E-mailadres, mobielnummer en recente grootwaterervaring.
Indien onbekend bij WKC, graag een referentie opgeven
Uitrusting: Uitrusting volgens de Syllabus Zeevaardigheid aangevuld met een
rondschijnend toplicht, karretje en een volledige kampeeruitrusting
Getij: Vr HwH23:45u; zat LwH 18:15u

Bij te veel belangstelling zal worden geloot; De tocht gaat niet door bij windkracht boven 4 Bft.

Zand in de Snert!! Zaterdag 6 november

Dé afsluiter van het peddelPraat zeekanozeizoen op zaterdag 6 november.

We varen met de hele groep een rondje om de Razende Bol. Halverwege de tocht zoeken we een mooi plekje om te pauzeren en te genieten van de heerlijke snert en roggebrood. Dit alles geheel verzorgd door Peddelpraat!! Je hoeft dus alleen een kom/bord en een lepel mee te nemen. De tocht is bedoeld voor de zeevaarder die dit seizoen gevaren heeft en dus conditie heeft.

Route: Als het weer goed is gaan we een rondje Razende Bol varen. Bij snertweer zoeken we een alternatief in de buurt, bijvoorbeeld van Medemblik naar de Kreupel oid.

Tochtleiding: Albert-Jan Zijlstra

Opgave: Op maandag 1 november tussen 19:00 uur en 20:00 uur bij Albert-Jan Zijlstra op 06-25387156. Je krijgt dan ook alle gegevens.

Uitrusting: Goede kleding en goede conditie, Uitrusting e.d. zoals normaal.

Niet vergeten: Kom/bord en lepel.

Doorgang: De route en de tocht is afhankelijk van het weer en de temperatuur van het zeewater.

4000 m² voor de 'totale' Kanosport!

ALLE 'GROTE' MERKEN ONDER ÉÉN DAK...!

Aquarius
Aqua Design
Aqua Marine
Adv. Elements
Boreal Design
Dagger
Epic
Exo
Eagle
Gatz
Gumotex
Linder
Liker
Mad River
Nelo
Norse
North Shore
Oru
Ottawa
Pelican
Perception
P&H
Pyranha
Prijon
Rebel
Roteko
Rainbow
Riot
Riber
Rotomod
Stellar
Sevylor
Solway Dory
Spreu
Sportspal
Tedi Sport
Think
Valley
Venture
Waka
Wavesport
Wilderness System
Zet
enz.

Alle artikelen in
onze winkel zijn speciale
AKTIEPRIJZEN!

U betaalt dus altijd de laagste prijs!

- Geen "gedoe" meer met kortingspasjes.

ONZE PRIJS IS HET BEWIJS!

Gegarandeerd:

NERGENS VOORDELIGER

DE GOEDKOOPESTE VAN DE EURO!

Kanocentrum Arjan Bloem

Poelweg 1b 1531 MD Wormer
075-6218805 info@kajak.nl
www.kajak.nl www.kanokoopjes.nl

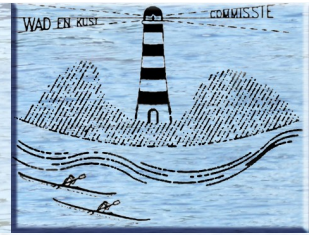
NIEUW! WWW.KANOGROOTHANDEL.NL

Kanoverenigingen kunnen via deze site hun verenigingsboten en materialen inkopen voor **speciale inkooprijzen!**

Wijdenes- Markerwadden Zaterdag 13 november

Het nieuwe land op het Markermeer.

De Markerwadden is de voorgaande jaren gemaakt langs de Markerwaarddijk Enkhuizen -Lelystad. Doordat het Markermeer heel troebel water heeft, wat komt door het vele slib, heeft Rijkswaterstaat vlak langs de dijk een nieuw natuurgebied gemaakt. Het vele slib wat hierbij vrij komt kunnen ze zo mooi kwijt, waardoor het Markermeer weer helder wordt. Voor ons als zeevaarders een mooie gelegenheid om dat allemaal te ontdekken. De bedoeling is om op tijd te vertrekken naar het nieuwe opgespoten eiland, zodat we daar een lange pauze kunnen nemen voor ontdekking van het eiland. Het wordt beheerd door Natuurmonumenten waarbij entree wordt gevraagd.

- Datum: zaterdag 13 november.
- Tijdstip: Verzamelen: 9:00 uur
- Vertrek : 9:30 uur
- Instaplek: Vluchthaven Wijdenes: Zuiderdijk / Het Wuiver.
- Afstand: 28 KM
- Voor wie: Beginnende vaarder met complete uitrusting .
- Tocht leiding: Kees Huisman.
- Begeleiding: Andre en Nico.
- Aanmelden: Bij Kees, telefonisch op woensdag 10 november tussen 20:00 en 21:00 uur op tel 06-10027028.
Of per mail met enige tocht ervaring naar huismansmit@hotmail.com
- Kosten: Entree leden natuurmonumenten pas €3,00 niet leden €6,00.
- Alternatief: Bij windkracht 5 of meer zal ter plekke gekeken worden voor een alternatief.

Rondje Noorderhaaks vrijdag 9 juli 2021

Tekst & foto: **Judith Pinckaers**

Op mijn bucketlijst stond nog steeds om een keer rondje Noorderhaaks te kanoën. Ik zag in de vaarkalender van Peddelpraat dat dit op 9 juli was. Ik kon weer iets van mijn bucketlijst afvinken.

De dagen vooraf was de vraag of het door kon gaan. Voorspellingen waren heel wisselend op windguru en windfinder. Van organisator Bart kregen we een mail dat bij 4bft ZW nog golven van 1,5 meter zouden staan bij de oversteek terug bij afgaand water. Dat de zuidwest punt en oostpunt bij Noorderhaaks een klotsbak kon zijn.

De avond van 8 juli nog een keer op windguru gekeken. De wind ging al naar 3 bft ZW. Voorspellingen waren goed. Voor mij en Walter betekende het om al vroeg, vanuit Brabant, in de auto richting Den Helder te zitten.

We waren op tijd in Den Helder om daar kennis te maken met de groep. Ik zag alweer een aantal bekende gezichten. Ja, de kano-wereld blijft maar klein, maar dat maakt het ook zo leuk. Om 10.30 briefing en voorstelronde

om daarna om 11.00 in het water te liggen met onze kano. Er waren best veel aanmeldingen, waardoor de groep in tweeën werd gesplitst. We hadden Noorderhaaks met de klok mee gekanoed met een lunch op Noorderhaaks en een pauze op Texel. Veel zeehonden gezien rondom Noorderhaaks. Nu met name de grijze zeehond. Met nog een mooie uitleg over het verschil tussen de grijze zeehond en de gewone zeehond.

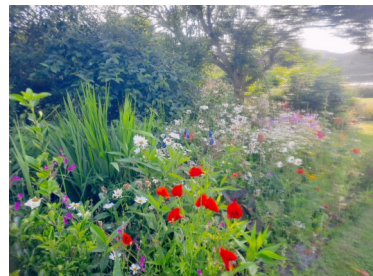
Toevallig zat Karien die op Texel woont bij ons in de groep. Ik had een paar weken geleden op internet gezien dat zij een zeehondpup had gered. Mijn eerste reactie was dan ook toen ik Karien zag: "Jij bent diegene die die zeehond pup laatst had gered bij de die boei". Toevallig kende ik Karien nog van kanoweekend Ellemeet. Op Noorderhaaks nog een uitleg van Karien gekregen over de grijze zeehond en de gewone zeehond. Belangrijk is dat je afstand moet houden als zeehonden op het strand liggen. Zeehonden blijven nieuwsgierige

dieren in het water. Dan ontkom je als kanoër er niet aan om die afstand te houden. De zeehonden zwommen ook nu rondom mijn kano, maar het blijft leuk om zeehonden te zien.

Het was een leuke rustige tocht en bedankt voor de tochtleiding en organisatie!

Wat betreft de afstand naar Brabant dachten we nog te overnachten op een camping bij Den Helder in de buurt. We kwamen met kano en auto terecht bij een minicamping bij Julianadorp tussen de mooie veldbloemen. (zie foto). Nederland heeft hele mooie plekken.

Bezoek aan het zeekamp Noorderhaaks 2021

Tekst: **Jacqueline Dekker**

In Anna Paulowna was ik even bij het zeekamp op bezoek. De tenten stonden op een mooie locatie aan het water.

Het lopende buffet werd geopend en de meeste deelnemers schepten hun bord vol, namen het mee naar buiten en gingen in kleine groepjes eten. Er hing een ontspannen sfeer.

Wat is het toch super dat er de mogelijkheid wordt geboden voor een instructieweek, waar je meerdere dagen met je hobby bezig kunt zijn, jezelf kan ontwikkelen en waar je vragen kunt stellen.

En dat in een prachtige omgeving met de Noord- en Waddenzee en het IJssel- en Amstelmeer dichtbij.

ROB BOOGAART

**Kano reparatie en modificatie Zaan-
dam**

voor al uw wensen:

- aanpassen kanodek, luiken, stoel of kuip
- aanbrengen harde keramische kielstrip
- repareren polyester, kevlar en carbon

adres:

TECHNICORE
Rechte Tocht 9
1507 BZ Zaandam
Tel: 06 31931600

Voor een afspraak in de werkplaats of
vragen graag tevoren bellen.

Vakantie aan de Tornowsee

Tekst & foto's: **Marlene Vianen**
Piet Lesterhuis

Wij zijn net terug van een vakantie aan de Tornowsee in Duitsland. Wij hebben daar diverse tochten gemaakt met onze kano. Vanaf de camping konden wij zo instappen en vertrekken vanaf de Tornowsee via de Zermutzelsee naar de Ruppinersee. Bijzonder mooi, veel te zien aan natuur maar ook een diversiteit aan (vakantie)huisjes langs de meren.

Bijzonder was ook de tocht op de Rhin richting de Gudelack See. In deze rivier vaar je langs drijvende eilanden. Deze worden met boomstammen tegen gehouden. Halverwege de Rhin zijn wij uitgestapt en hebben wij genoten van een overheerlijk vers Fischbrötchen.

Op de meren is veel activiteit en dat maakt het ook leuk om op het water te zijn. Naast de vele kano's zie je ook veel suppers en gemotoriseerde bootjes. De leukste zijn toch wel de varende vakantiehuizen.

Het was heerlijk om na een kanotocht bij aankomst op de camping nog even een frisse duik te nemen in de Tor-

nowsee. Wij hebben er 3 weken gestaan en het kanoën afgewisseld met fiets-tochten en wandelingen. Een prachtig rustig gebied en zeker aan te bevelen.

Naar Bohuslän met Henk Filippo

Tekst & foto's: **Chris de Ridder**

Het is half juni, Boris Johnson heeft de beperkingen vanwege de coronapandemie nog een maand verlengd. Dat betekent voor ons Nederlanders tien dagen in quarantaine bij aankomst in de UK. Weer geen rondje Mull dit jaar.

Een miltje van Adrian Los over een tocht naar Zweden, de eerste week van augustus, leek een goed alternatief. Een trektocht van een week langs de eilandjes van de westkust van Zweden, Norra Bohuslän, onder leiding van Henk Filippo. De helft van de Schotlandgroep bleek zich te hebben ingeschreven, met in totaal 11 ervaren zeekajackers.

Met een geldige corona QR-code werden we overgezet van Kiel naar Gotenburg. Nadat we 's ochtends uitgerust van boord gingen, zonder onnodige controles, reden Corrie en ik, langs de kust over toeristische wegen. We kregen zo een mooie indruk van de kust van gladgeslepen basalt, met bulten en kuilen. In een ver verleden waren dat eilandjes en water. Na de ijstijd is de kust omhooggegaan, net als de Schotse kust. De bewoners van zo'n 1500 v.Chr. hadden tekeningen in het harde basalt gehakt met afbeeldingen van schepen, dieren en jacht, fraai geconserveerd en te bekijken in Tanum.

Niet veel noordelijker was de camping, ons "basiskamp", op het eiland Rossö. Een camping volgestouwd met stacaravans in het bos. Wij kregen een plekje aan de rand van de camping, aan het gemeentestrand, met een prachtig uitzicht over de zee, en als extra een fantastische zonsondergang.

De volgende dag de "briefing". De deelnemers: Adri, Adrian, Annette, Corrie, Geoff, Nico, Peter,

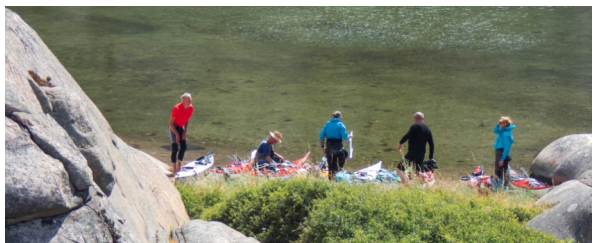
Yvonne en ik zelf en met tochtleider Henk en instructeur Hanna erbij elf kajakers.

Na een rondje Rossö en varen tussen veel eilandjes, deden we de route die wat beschutter en dichter langs de kust was naar onze eerste kampeerplaats in de buurt van het eiland Klavön, met veel groen en bomen, en veel dood hout en

een vuurplaats. Dat kwam goed uit, we konden ons warmen aan een mooi vuur in de lichte miezer die af en toe naar beneden kwam.

Op dag twee stond er een stevige noordenwind. Onze koers zou de hele dag pal zuid zijn. Half surfend legden we zo'n twintig kilometer af. Met pauzeplekjes op mooie strandjes met gladde rotsen en soms prachtige minilandschappen hoog boven op de rotsen met kleine meermpjes, moerasjes en een eenzame boom.

18 PeddelPraat

De kampeerplek was op een eilandje een kwartier varen van het stadje Fjällbacka, waar we door een kloof klauwden en een hoge rots beklommen met fantastisch uitzicht, voordat we aan de fish en chips konden beginnen. Veel huizen waren van hout en in de traditionele kleuren geschilderd. En allemaal dubbel geïsoleerd.

Dag drie stond in het teken van de oversteek naar Väderöarna, een archipel van kleine eilandjes, een groot deel natuurreservaat, dus verboden aan te leggen. Langs de zuidelijke eilandjes speurden we naar zeehondjes. In tegenstelling tot de zeehondjes in de Waddenzee en de Schotse kust zijn de dieren erg schuw en komen ze niet naar je toe. We moesten het doen met goede ogen.

Verder naar de noordelijke eilanden. Ik had het idee dat we eindeloos rondjes aan het varen waren en had geen idee waar we ons bevonden. Gelukkig kon ik op mijn kompas nog zien waar het noorden was en wist Henk goed de weg. Hij had een gps-apparaat bij zich, zodat we aan land konden gaan bij het grootste eiland. Hier was de jachthaven, een restaurant en een uitkijktoren die vroeger werd gebruikt door de loodsen, om de schepen de weg te wijzen in deze doolhof van eilandjes. Langs de

rand van, en op de helikopter landingsbaan konden we kamperen. Het was druk bij de jachthaven. Veel Zweden bleven, in verband met corona, in eigen land. Daarnaast waren er ook veel Noren, Noorwegen was vlakbij.

De volgende dag weer noordwaarts. De wind was gezakt, en de zon scheen. We voeren nu een andere route, meer buitenom. Iets ten noordwesten van Grebbestad, denk ik, kwamen we aan. Ik was al

helemaal kwijt op welk eilandje we waren. In ieder geval een mooi strandje en een geleidelijk oplopende rotswand, glad gepolijst, met grote scheuren. Daar lag het eiland als een gigantische bolle schelp, roze verkleurend in de ondergaande zon. Op de top volgden we de zon tot hij al ver onder de horizon was verdwenen.

Dag 5; de oversteek naar Kosterhavet-nationalpark. Op de zuidelijkste eilanden zagen we enkele zeehonden. Op het eilandje Ursholmen gingen we aan land.

We waren niet de enige. Een hele groep kajakkers was neergestreken bij de aanlegsteiger, met duidelijke huurkajaks van de noordelijkere Koster eilanden. Onze kajaks pasten er nog maar net tussen.

Ursholmen bestaat eigenlijk uit twee eilanden, gescheiden door een nauwe doorgang. Op het buitenste eiland staan de "twin towers". Twee identieke vuurtorens, gebouwd in 1891, om de zeevarenden te waarschuwen voor de verraderlijke ondiep gelegen riffen. De noordelijke toren werd in 1930 buitenwerking gesteld en mist nu de bovenkant. Nu zijn

de torens allebei buiten werking. In de vuurtorenwachterwoning wonen nu mensen die het eiland en het kleine vuurtorenmuseum onderhouden. De twee groentuintjes worden ook nog steeds bijgehouden. Henk kreeg zelfs een paar aardappelen van de vuurtorenwachter uit zijn schaarse oogst, zodat wij allemaal een echte eiland pieper op ons avondmenu hadden staan.

We vaarden verder tussen eilandjes door van basalt, gladgeslepen in allerlei geometrische vormen. Op een eilandje voor de westelijke ingang naar de Kostersundet die Nord- en Syd-Koster scheidt zetten we onze tentjes op. Op de kostereilanden zelf mag je niet wild kamperen. Op een eilandje tegenover ons kampeerden nog een paar kajakkers. Bij laag water bleken de eilandjes verbonden met een soort dam.

Dag 6; een rustdag, de gelegenheid om het noorder eiland te ronden, een

wandeling te maken over het zuidereiland en in het restaurantje de fish en chips te proberen. In verband met de coronamaatregelen beperkte toegang en dus in de rij staan voor de ingang.

Dag 7; de oversteek naar de kust, achter het eiland Saltö langs, onder hoge bruggen door, langs mooie gegroeide kusten en weer terug naar het strandje van Rossö, waar de tocht afsloten met een BBQ.

Dag 8; na afscheid gaat ieder zijn weg, en wij hebben nog een wandeling over het eiland Saltö gemaakt, een mooi ongerept natuureiland. Een mooie afsluiting van een geslaagde vakantie.

Ronde Bommelerwaard 28 augustus 2021

Tekst & foto's: Chris de Hägele

Deze Ronde, eventjes uit beeld geweest, is echt een juweel van een route.

Weinig gehinderd door andere LA-evenementen, dacht ik in een groot deelnemersveld terecht te komen.

Enfin...we startten met Chris (de organisator), Albert Cool en ik om 6:30 uur, in het halfduister, want...als we de Gamerense nevengeul uitvaren zouden we de zon precies boven de Waal op zien komen.

Okay, wolken zorgden voor een andere timing, de maan stond er en daar gingen we, stroom af.

Mooie sfeer 's ochtends vroeg op zo 'n brede rivier, stroming en golven. Zo gingen we richting slot Loevestein.

Het weer was goed. Eerst 2 en later 4 bft, mooie wolkenluchten en daarmee optimale belichting van het landschap om ons heen, met 85% vrije horizon garantie!

Even verder bij Woudrichem links af de Afgedamde Maas op.

Mooie haven met klassieke zeilschepen, museale “looks” van deze oude stad in het Land van Altena.

Kijk even mee op “Google Maps”. Op naar het Wilhelmina sluisje.

De sluiswachter, die ergens in het land achter een monitor zit, zag ons niet richting de sluis varen en begon de deuren te sluiten voor een schutting van meerdere schepen vanaf de andere kant.

Snel heen gesprint, rood licht genegeerd en met de peddel voor de camera gezwaaid....,maar goed ook, de procedure werd gestopt. Een gealarmeerde toezichthouder kwam aanrennen en bevestigde dat wij op de post niet zichtbaar waren.

Ervaringstip: Houd het telefoonnummer paraat en meld je komst even tevoren aan, want als de groep klein is en het licht schel, wordt je niet opgemerkt als kajaker.

Het Maaswater onder de kiel is glashelder, voorbehandeld t.b.v. de drinkwatervoorziening hoorde ik.

Verder over de bochtige rivier met, op dit moment, geen (tegen) stroming.

Onderweg was er veel te zien en waren er vele mooie zandoevers om een pauze in te lassen. Wij, als team, vorderen goed.

Nog een stukje Heusdensch Kanaal en dan links voor Heusden langs met leuk zicht op de haven.

We negeerden alle uitnodigende (3*)terrasjes vandaag en gingen weer onverdroten door langs 's-Hertogenbosch en vlot daarna linksaf naar de Sluis Sint Andries. Hier met groter hoogteverschil bij het schutten, maar alles ging rustig aan. Aanmelden via de intercomknop. De sluis werd klaargemaakt vanuit Lith. De uitstap om bij de knop te komen is niet comfortabel maar te doen. >> bel anders, zie N.B.

De sluiswacht(st)er uit Lith beval ons via de luidspreker uitdrukkelijk, dat we ons met lijnen aan de wand moesten zekeren, procedures.... en...tja, we zaten gedrieën in de bak, dus.....

Na deze drijfpaauze de Waal weer opgezocht en met de stroom mee naar Game- ren.

Hier voeren we weer de schitterende nevengeul in tot aan de instapplaats. Daar ter plekke, na een droge tocht, gleed ik vanwege de vette rivierklei, par- does, alsnog uit. Ik ging bijna kopje onder en dreigde door de stroming gepakt te worden, maar werd gered door Albert!

Dit was weer een tocht om in een lijstje te plaatsen.

Een relaxte toertocht, van ca. 65 km, die je sowieso vaker in het jaar kan varen als je maar zorgt voor ongeveer 11 uur daglicht.

N.B.

Info voor diegenen die tochten willen varen waarin sluisen zijn opgenomen. Op vaarweginformatie.nl vind je de bedieningstijden en eventuele beper- kingen en tel.nrs van sluisen.

Tot de volgende keer weer !!

STORM IN EEN PLAS WATER

Tekst: **Hans Mulock Houwer**

VOORAF

De kans dat je in een echte storm terecht komt is klein: Op de zuidelijke Noordzee wordt (volgens de Britse pilot van 1975) in de winter niet meer dan 5 % van de tijd windkracht 7 of hoger bereikt, dit percentage neemt in noordelijke richting wel toe, maar is (ver) ten noorden van onze Waddenzee nog geen 10%. In de zomer kun je deze percentages trouwens halveren. Gerekend over een maand komt 5% overeen met 1,5 dag. Omdat er vaak maar een deel van het etmaal sprake is van harde wind zou je kunnen rekenen op 6 dagen met elk 6 uur windkracht 7 of hoger per maand. De meeste kanoërs kunnen hooguit één dag in de week varen; dus voor hen vermindert de kans op harde wind dan tot 1 winterse vaardag met windkracht 7 per maand. Maar dat is buitengaats. De kans op 7 Bft in de winter op de Oosterschelde is kleiner. Gelukkig beschikken we over een weerbericht voor zondag 19 december 1993 dat ons zuidwestenwind in het vooruitzicht stelt, in de middag toenemend tot 7+. Geen kans op een dikke 7, maar zekerheid. Daar gaan we voor, letterlijk.

HET PLAN

Vertrouwen in het weerbericht maakt de planning eenvoudig; zoals vaker eindigen onze kajaktochten op de Oosterschelde aan het eind van zijn noordoostelijke uitloper, waar de getijdestroom sinds de voltooiing van de Deltawerken wordt geblokkeerd door de Philipsdam. Daar ligt restaurant Grevelingen aan het haventje Oostkop en aan de N59, die voorziet in een vlotte verbinding met de randstad. Als we vertrekken vanaf Neeltje Jans bij de Oosterscheldekering hebben we 34 km de wind mee. Na 13:00 uur krijgen we bovendien nog wat hulp van de (vrij zwakke) vloedstroom. We starten om 12:00 uur; eigenlijk te vroeg voor de stroom maar op tijd om na een welbestede middag tegen zons- ondergang (16:30 uur) onze uitspanning binnen te stappen voor de evaluatie.

UITVOERING

Na wat logistiek gehannes op de parkeerplaats bij ons eindpunt blijft één auto daar achter terwijl de tweede, voorzien van een trailer met 1 Baidarka en 2

Nordkapps en bemand door Gerhard, Hans W en uw verslaggever, koers zet naar Neeltje Jans. Een dik half uur later arriveren we in de verlaten Delta Expohaven. Keurig op tijd dobberen we alle drie omstreeks 12:00 uur in de beschutte havenkom en varen naar buiten, langs de betonnen reservepijler die als een onneembare middeleeuwse burcht 25 meter uit het water oprijst. Het valt ons op dat het ver boven ons, waar je de kantelen zou verwachten, behoorlijk te keer gaat. Door het razen en gieren van de wind dat van boven tot ons doordringt, krijgen we de indruk dat de veel later verwachte 7+ al is gearriveerd.

Eenmaal buiten de haven, in de luwte van het werkeiland Neeltje Jans is het water nog vlak, maar als we verder varen krijgen we de volle laag. Gelukkig schuin van achter, dus voortgang is verzekerd. De boel in de hand houden vereist in het begin even wat aandacht. Oplossing; peddel continu vast, horizontaal en laag houden. Als beide onderarmen niet op dek-hoogte blijven volgt direct een hevige ruk aan het bovenste blad. Maar het went snel en ook koershouden gaat probleemloos.

Hoewel het na een regenachtige nacht zwaar bewolkt blijft, is het zicht goed genoeg om de Zeelandbrug, zij het nog vaag, te kunnen zien. We mikken "op het midden van de linkerhelft" van de brug om vrij te blijven van de dijk van Schouwen, die bij de brug voor een aanzienlijke vernauwing van de Oosterschelde zorgt. Met deze koers komen we eerst in de diepe Roompotgeul en daarna, nog voor de brug, misschien over de ondiepte Vuilbaard. Die laatste hindernis negeren we voorlopig; we zien wel als we zover zijn. We? We varen wel dicht bij elkaar, maar we hebben, realiseer ik me als Gerhard me roept, nog geen woord gewisseld. Ik kom wat dichterbij en Gerhard schreeuwt me nu op anderhalve meter afstand iets toe. Maar wat? Het geraas van de wind en het water overstemt alles. Ik herinner me ineens dat hij me kort geleden zei last te hebben van zijn rug. Kennelijk heeft hij het nog onder controle en wil hij ons alvast inseinen. hem kennende ben ik er van overtuigd dat hij ons op tijd zal waarschuwen als hij problemen voorziet; voorlopig is goed opletten voldoende.

In de diepe geul staan prachtige bijna anderhalf meter hoge golven, ze breken niet en wat schuim van hun kammen stort rustig langs het bovenste deel van de golfhelling naar beneden. Je hoeft niets te doen; onder een hoek van 45° met onze koers gaan ze één voor één kalm onder ons door. We mikken nog steeds op de linkerhelft van de brug, en profiteren daarbij van de ruim invallende wind,

WINTER TIJD uurvak	GEM. WIND- KRACHT Bft	MAX. WIND- KRACHT Bft	WIND RICH- TING °	BIJZONDERHEDEN HW Vlissingen: 05:46 en 18:14 uur Vanaf 13:00 uur; vloedstroom mee Zon onder: 16:30 uur
11 - 12	7	8	240	Buitentemperatuur; ±13 °C
12 - 13	7	9	230	±12:00 uur; Neeltje Jans, Expo haven
13 - 14	7	9	240	±14:00 uur; Zeelandbrug
14 - 15	7	10	240	±15:00 uur; Hoek van Ouwerkerk
15 - 16	8	10	250	±16:00 uur; stop veerhaven Zijpe
16 - 17	8	10	250	±16:30 uur; Philipsdam, haven Oostkop
17 - 18	8	10	250	Horeca
18 - 19	7	9	280	Na 18:00 uur; "echt" donker

Wind op 19 dec 1993; KNMI station Wilhelminadorp; 10 tot 24 km ten zuiden van de gevaren route. (zie kaartje van route)

KRACHT van WINDVLAGEN in BEAUFORT?

Deze tabel is gebaseerd op de gemeten windsnelheden van het KNMI-station Wilhelminadorp.

Met deze meetgegevens is de gemiddelde windkracht bepaald.

Datzelfde heb ik ook gedaan voor de maximale windkracht.

Dit laatste nu is professionals een gruwel. De Beaufort is een "windsnelheidsklasse", waarmee

de uitwerking van de "gemiddelde, constante" wind, op de zee of op een schip kan worden beschreven.

Bij de maximale windkracht gaat die vlieger niet op; omdat de maximale windsnelheid altijd

een korte tijd (in een windvlaag) zal optreden.

De uitwerking van een windvlaag is niet te vergelijken met die van wind die uren aanhoudt.

Voor watersporters (amateurs) is het bekijken en vergelijken van windgegevens uit het verleden echter prettiger als in beide kolommen dezelfde eenheid wordt toegepast; dus zowel gemiddelde als maximale windkracht in Beaufort.

Route kajaktocht van Neeltje Jans (Delta Expo haven) naar Philipsdam (Werkhaven Oostkop).

die ons een flinke zet in de goede richting geeft, wel is het allemachtig koud. Het weerbericht beloofde voor vandaag 13°C, warm voor december, maar het lijkt wel 10 graden kouder. Als gevolg van de veel hogere windsnelheid, niet alleen op grotere hoogte maar nu ook vlak langs het wateroppervlak, neemt het warmteverlies van de kanoër aanzienlijk toe en die voelt dat ook. Een effectieve demonstratie van het verschijnsel gevoelstemperatuur, merk ik nu.

Als we ongeveer 1 km van de brug zijn verwijderd en voldoende vrij zijn van de dijk van Schouwen draaien we pal voor de wind en surfen met wind en golven mee steeds dichters langs de brug en kiezen een doorvaart onder een van de bogen vóór “de ophaalbrug”. Na wat gestuiter door kruisende golven onder de brug beginnen we aan de laatste 8 km van de Oosterschelde.

De golven aan deze zijde van de brug zijn wat imposanter; steiler en met meer neerstortend schuim. De vaargeul, waar we nu zeker in moeten blijven, schampt hier de Zuidbout. Vanaf de kop van deze krib ten zuiden van Ouwkerk loopt de bodem steil op naar de voet van de dijk. Ook hier zijn de golven in de geul eenvoudig “te nemen”, bovendien zorgen de dalen tussen de golven voor voldoende luwte om telkens op te steken en zo nauwkeurig de noordzijde van de geul aan te houden.

Vorbij Ouwerkerk, waar we de geul van de Keeten indraaien en naar de rij rode boeien voor ons koersen, hebben we de wind precies in de rug. Op dat moment explodeert de stormachtige wind in één klap tot een ware stormvlaag. Mijn slappe hoed met brede rand en mijn bril, beide surfvast aan mijn hoofd verankerd met shockkoord, gaan samen zo te keer dat door het op en neer springen van de bril op mijn neus het zicht op de omringende wereld ernstig wordt belemmerd; een nieuwe ervaring. Hooguit een minuut later is de windkracht weer afgenomen tot een comfortabele 8, maar nu en dan haalt ie weer behoorlijk uit.

Door de plotseling sterk toenemende wind worden de golven als het ware platgeslagen, maar ook de geringe breedte van het water tussen Ouwerkerk en Bruijnse beperkt de golfhoogte. Dus zonder veel spektakel arriveren we door de stormachtige rugwind moeiteloos bij de oude veerhaven van Zijpe. Onverwacht trekt Hans W bij de haveningang zijn Baidarka de dijk op om zijn kuip leeg te gieten; noodzakelijk vanwege een lekkend spatzijs. Omdat hij een paar uur in een vollopende badkuip moest zitten heeft hij het behoorlijk koud gekregen. Na wat heen en weer drentelen is zijn circulatie weer voldoende hersteld om aan het laatste halfuurtje van de tocht te beginnen. Van dit deel van onze tocht zijn geen bijzonderheden te melden; we trekken na aankomst in de Werkhaven Oostkop de 3 kano's uit het water en laden ze op de imperiaal van de achtergelaten auto. Daarna betreden we in opperbeste stemming het restaurant.

Alle drie hadden we het idee die dag toch iets bijzonders te hebben meegemaakt; niet zozeer de verwachte 7+, die uiteindelijk 8 werd, maar vooral de kracht van de vlagen en het allesoverheersende geraas van "de elementen", dat al het andere geluid wegdrukte. Waren deze omstandigheden werkelijk nieuw of vielen ze ons nu voor het eerst op? Je realiseert je dat varen onder deze omstandigheden altijd met dezelfde kleine groep wordt gedaan; Eenmaal onderweg wordt er eigenlijk weinig gesproken. Je vaart en je kijkt, naar de lucht, de zee, de kust en naar je medevaarders. Je kijkt naar deze laatsten om ze in de gaten te houden en dat is alleen mogelijk als de onderlinge afstanden klein worden gehouden. Een koerswijziging van één vaarder wordt, als de reden daarvoor duidelijk is, gevolgd door de anderen. Bij een onbegrijpelijke actie is "overleg" direct mogelijk. Maar vandaag niet; ook dichtbij kon ik Gerhard niet verstaan, dat had ik nog niet meegemaakt

Pas enkele dagen later herinnerde ik me een voorval in Scheveningen: Op 2 april 1973 melde het zendschip Veronica dat het door de zware storm van zijn ankers

was geslagen en in de richting van Scheveningen dreef. Reden voor twee studenten om met de eend vroeg in de avond van Delft naar Scheveningen te rijden. We parkeerden in de eerste de beste straat ten zuiden van het Kurhaus om vandaar naar de Boulevard te lopen. (Er waren toen nog genoeg parkeerplaatsen.) Door de zuinige straatverlichting was het zicht beperkt. Allerlei stukken papier en karton dwarrelden als vleermuizen door de lucht. Een van die stukken karton kwam vlak voor mijn voeten op de straat terecht en brak geluidloos in stukken. Het was een dakpan, en niet de enige. Tijd om op te stappen. In mijn herinnering zie ik dat stuk karton weer zonder geluid uiteenspatten. We zijn kennelijk in staat de alles overheersende omgevingsruis te negeren, maar jammer genoeg horen we dan helemaal niets meer; we zijn als het ware doof. In 1973 betrof het trouwens een zware storm: 5 uur achtereen windkracht 10 en gedurende 7 uur windvlagen van 110 tot 135 km/uur. In 1993 op de Oosterschelde woei het "slechts" hard tot stormachtig en kregen we gedurende de laatste anderhalf uur windvlagen tot 95 km/uur om onze oren en dat leverde geen problemen op. Ongetwijfeld de reden van onze opperbste stemming, we hadden in de afgelopen jaren wel ervaring opgedaan met harde wind en bijbehorende zeegang, maar deze vier uur verliepen eigenlijk wel heel gemakkelijk. De oorzaak lag voor de hand; houd de wind in de rug als het hard gaat waaien. Dan blijft ook in vlagen alles moeiteloos onder controle. Erg opvallend op deze dag was de grote variatie in de zeegang op de Oosterschelde; onder andere een gevolg van het verschil in diepte boven de platen en in de grote geulen. Ook de "slingers" van de geulen veroorzaken een "gevarieerd golfaanbod". Zo zullen, als de richting van een geul overeenkomt met die van de wind, zich hoge golven kunnen vormen die, als de stroomrichting overeenkomt met die van de wind, niet snel zullen breken. Op onze tocht was dit het geval op de Roompot, vooral ten westen van de brug, ten oosten ervan buigt de geul af naar het zuidoosten en stond de wind recht op de dijk en haaks op de geul. De golven waren daardoor hoger en steiler dan aan de andere kant van de brug. Omdat de hoek van Ouwkerk en het eiland Tholen de toegang naar de Keeten effectief afschermen kwamen we op de Keeten ineens op vlak water terecht. Vóór de voltooiing van de Deltawerken zorgde de hoge stroomsnelheid in het Mastgat en de Zijpe voor spektakel wanneer een stevige wind tegenstrooms blies. Maar de stroomsnelheid is nu drastisch afgenomen, dus die attractie is geschiedenis geworden

Op deze tocht over de Oosterschelde kregen we een fraaie demonstratie van de gezamenlijke invloed van kust, bodemprofiel, stroom, vorm en afmetingen (bv een glas water) van het “aangeblazen” stuk water op de zeegang.

TOT SLOT

Als de evaluatie met koffie en pils is weggespoeld rijden we in het donker naar ons startpunt op Neeltje Jans. Als de aangeliichte pijlers van de kering in de verte opdoemen zien we tot onze verbazing rode knipperlichten; geen spoorwegovergang, maar wel slagbomen. Dat hadden we niet voorzien. Als we de auto laten uitrollen om het definitieve stilstaan voor de bomen nog wat uit te stellen, gaan ze ineens, zij het traag, omhoog. Even later stopt het rode geknipper en kunnen we de rit naar ons startpunt, de Expo haven vervolgen. Daar aangekomen blijkt Gerhards auto gezelschap te hebben gekregen van een stevig voertuig met zwaailichten en een official. De zwaailichten zijn uit, dus het valt mee. Als we ons melden met de mededeling dat we de auto en trailer na een kanotocht weer komen ophalen, krijgen we van de official te horen dat hij, bij het zien van de kanosteunen op de trailer, juist op het punt stond alarm te slaan. Hans W verzekert hem dat we op onze tocht geen problemen hebben ondervonden. Hierop volgt een betoog over onverantwoord vaargedrag en het inzetten van reddingsdiensten. Het vervolg van de discussie kan ik nu wel raden en die laat ik over aan Hans W. Ik begin vast met het losmaken van een van de kano's. Achter me hoor ik het stevige voertuig starten en pittig wegrijden. Hans W komt met een stralend gezicht aanlopen. Zijn antwoord op het betoog van de bezorgde beheerder: “Wij zijn wel de drie beste zeekanoërs van Nederland.” maakte abrupt een eind aan de discussie.

Weer een gemiste kans iemand te informeren over de vele mogelijkheden van een kano.

Wij, Jos en Gitta Goedhart, besloten dit jaar om weer eens een kanotrektocht te maken door de kanoprovincie bij uitstek, Friesland. De keuze voor Friesland werd gemaakt omdat wij daar goed bekend zijn met de kleine vaarten en omdat we er veel leuke campings weten te vinden.

Aangezien ik iemand ben van een gedegen voorbereiding, heb ik eerst goed gekeken welke campings in Friesland aan het water liggen, deze campings zijn makkelijk te vinden op de site van "waterland van friesland" <https://www.waterlandvanfriesland.nl/nl/plan-je-bezoek/overnachten/campings>. Tijdens de voorbereiding kom je er achter dat er meer mogelijk is dan ik op basis van mijn herinneringen wist.

En nu de tocht: we wilden in de eerste helft van juni gaan varen. Dit bleek een goede keus aangezien we in die periode de betere zomerweken in Nederland hadden. We hadden besloten om zonder duidelijke planning en route op pad te gaan, dus zoals de wind en onze zin ons zou brengen. Wel wilden we na ruim een week weer terug zijn bij onze uitgangscamping. Als uitgangscamping kozen we camping Fûgelfrij in Hichtum, dit omdat de eigenaren Yke en Sita Ykema uiterst vriendelijke mensen zijn waar je je echt thuis voelt. Hier mochten we ook de auto laten staan voor de duur van onze tocht.

Dag 1, dinsdag 8 juni: Hichtum – Workum.

Wakker worden en ontdekken dat er een mistdeken over Friesland ligt, dus een natte tent, zwaar van het vocht. Gelukkig dat na het opbreken en afscheid nemen van Sita de mist was opgetrokken en we konden beginnen aan een mooie dag varen. De route ging via de Bolswardertrekvaart naar Workum, niet echt de mooiste kano-vaart, maar als je de juiste rustpunten

weet te vinden is het best aangenaam daar.

Vlak voor Workum nog een stop gemaakt bij Ijsboerderij Margje24, hier kun je ambachtelijk gemaakt ijs proeven. Uitstappen kan aan de oostzijde van de vaart tegenover de Ijsboerderij.

Aan het einde van de Boswardertrekvaart kozen we ervoor om niet door Workum te varen maar om Workum te passeren via een klein vaartje aan de oostkant van de spoorlijn; even leek dit een verkeerde keus omdat een boom in de vaart was gevallen maar gelukkig konden we er met de kano nog langs.

Daarna ging het voorspoedig naar camping Welgelegen tussen Workum en Hindeloopen.

Helaas lag de ingang van de camping niet aan de waterkant, maar we konden een kanokar lenen van de camping en daarmee konden we alles vervoeren naar de kampeerplek.

Afstand deze dag 19 km

Dag 2, woensdag 9 juni: Workum – Makkum

In de ochtend weer met de kar van de camping de kano's naar het water gebracht. Inmiddels deed de zon zijn best om er een mooie dag van te maken; wij hadden het voornemen om er dan ook een rustige dag varen van te maken.

Nu wilden we wel door Workum, en daar op een terras de lunch te gebruiken. Op het terras was duidelijk te zien dat de Vut/E-bike generatie op pad was, het leek wel of we met onze 65 jaar tot de jonkies op het terras behoorden.

Na de lunch in Workum probeerden we de Ijskeboerenvaart te vinden; invaren bleek niet echt makkelijk want op dat moment wilde net een grote kruiser voor de invaart keren omdat hij bij nader inzien toch niet door de Noorderbrug wilde.

Met veel schroefwater van zowel zijn boegschroef als de achterschroef maakte hij het leven van een kanovaarder niet makkelijker.

De Ijskeboerenvaart is een mooie kano-vaart die schilderachtig langs dorpjes als Ferwoude en Gaast naar Makkum voert.

Voor Makkum besloten we om niet door Makkum te varen, maar om net voor Makkum via de Kleine Zijlroede naar camping Zonnewind te gaan.

Afstand deze dag 19 km

Dag 3, donderdag 10 juni: Makkum – Harlingen

Vandaag staan er weer een aantal leuke kanowatertjes en leuke plaatsjes op de planning.

Vlak na het vertrek van de camping gaan we de Schraardervaart in, welke ons slingerend, via Schraard, naar Witmarsum voert. Witmarsum heeft in het dorp een mooie uitstaptelek waar je op de picknickbankjes uitgebreid de lunch kunt gebruiken met uitzicht op de molen.

Na Witmarsum kom je langs Arum en door Kimsverd.

Kimsverd is onder Elfstedenweek- deelnemers bekend vanwege het hartelijke welkom dat men daar altijd krijgt. Ook nu hebben we daar weer koffie gedronken.

In Harlingen mochten we onze tent op het eerste veldje bij de kanosteiger neerzetten, dus hoefden we onze kano's niet naar het trekkersveld te tillen.

Afstand deze dag 19 km

Dag 4, vrijdag 11 juni: Harlingen – Ried

Richting de Hel van het Noorden. Gelukkig valt dat in de zomer, met de kano, wel mee zeker als je het in etappes mag doen.

Aangezien we zoveel mogelijk kleine watertjes wilden verkennen gaat de route niet over het Harinxmakanaal maar via Achlum en Hitzum naar Franeker, en daarna door naar Ried.

Deze keer zijn we niet in Harlingen uitgestapt, maar gingen we direct door naar het Harinxmakanaal. Na een kort stukje kanaal gaan we rechtsaf de Achlumervaart in. Zelf had ik deze vaart nog nooit bevaren, maar het is zeker de moeite waard en Achlum is een schilderachtig dorpje dat uitnodigt om even de benen te strekken.

Na Achlum gaan we linksaf de Arumervaart in, even daarna komen we in Hitzum waar tot onze verrassing een leuke theetuin is. Hier onze koffiepauze genomen.

En dan weer door naar Franeker, waar we natuurlijk onder het elfstedenbruggetje door moesten varen.

Hierna begint de Hel van het

Noorden: dat betekent voor kanovaarders een mooi rustig vaartje "De Rie" naar jachthaven It Kattogat in Ried. Dit is een leuke kleine jachthaven waar je ook mag kamperen.

Afstand deze dag 23 km

Dag 5, zaterdag 12 juni: Ried – Alde Leije

Omdat we zo lang mogelijk van "de Hel" wilden genieten stond er vandaag een kort stukje op de planning, ook omdat ik wist dat er in Alde Leije een mooie kleine camping is.

Na het vertrek uit Ried kwamen we in Berlikum. In de 12 Elfstedenweken die ik gevaren heb, had ik dit dorp nog nooit bezocht. Berlikum noemt zichzelf ook wel de 12e Friese Stad; of dit terecht is weet ik niet, maar nu ik het bezocht heb weet ik wel dat het een leuk dorp is met een aantal stadse kenmerken. Ook kun je in de plaatselijk winkels nog voorraad inslaan voor als je verder de Hel in gaat. Voor

diegene die niet verder naar het noorden wil is hier de mogelijkheid om rechtsaf terug naar Leeuwarden te varen.

Na Berlikum bereiken we via de sluis bij Wier de Blikvaart, deze vaart loopt vrij strak rechtuit tot hij

uiteindelijk uitkomt bij de Zuidhoekstervaart. Hierna wordt het een mooie meanderende vaart naar Vrouwbuurstermolen; net na de molen ligt camping De Roos.

Jetty had voor ons een prachtig plekje gereserveerd op de camping.

Vaak was ik hier op snelheid voorbij gevaren, maar nu zijn we hier gestopt en hebben Alde Leije bekeken, en de lokale horeca met een bezoek vereerd.

Afstand deze dag 16 km

Dag 6, zondag 13 juni: Alde Leije – Leeuwarden

Nu toch langzaam weer terug naar het beginpunt. Vlak na de camping gaan we door de sluis en komen daarna in de Finkumervaart, dit is een beetje saaie vaart met aan het einde het beroemde Bartlehiem. Schaatsers gaan hier dan linksaf naar Dokkum en keren dan weer terug om linksaf naar Oudkerk te gaan. Aangezien

er geen ijs lag, hebben we Dokkum links laten liggen en zijn rechtdoor gegaan naar Oudkerk.

Oudkerk is voor de elfstedentocht de laatste plaats voor Leeuwarden, maar voor ze daar zijn passeren ze eerst nog de Kanter-

landse brug, deze fungeert sinds 2001 als “Het Elfstedenmonument It Sil Heve” , voor kanovaarders een ideale uitstaptelek onderweg naar Leeuwarden.

Na het bruggetje kom je er achter dat aan de noordkant van Leeuwarden veel is uitgebreid, het leek erop dat er bij elk nieuw huis een iets te grote boot is meegeleverd. Op deze zondag was het dan ook heel druk met moterboten. Via de Bonkevaart kwamen op de Dokkumer Ee. Nu nog de juiste invaart zoeken naar camping Taniaburg; na een aantal pogingen gevonden. Camping Taniaburg is een camping gelegen in het stadspark van Leeuwarden en heeft een trekkersveld direct aan het water met mooi uitzicht.

Afstand deze dag 26 km

Dag 7, maandag 14 juni: Leeuwarden – Dillesyl

Vandaag voert de route ons strak naar het zuiden. Maar eerst ons kampement opbreken en de Dokkumer Ee opzoeken om door Leeuwarden te varen naar het zuiden. In Leeuwarden bij de Prinsentuin even uitgestapt om nieuwe brandstof (wasbenzine) aan te schaffen voor het campingbrandertje. Na Leeuwarden komen we op de Zwette, deze trekvaart loopt vrij recht naar het zuiden.

Halverwege Leeuwarden en Sneek is er sinds een aantal jaren een camping met theetuin, De Dille. Hoewel de camping al redelijk vol was had men voor ons toch nog een uniek plekje in het midden van de camping.

Afstand deze dag 19 km

Dag 8 Dinsdag 15 Juni Dillesyl – Oosterlittens

Vandaag willen we naar Oosterlittens, er zijn diverse routes mogelijk, wij kozen voor de route via Bozum en Oostereind. We planden een lunchstop in Oostereind bij café Bergsma.

Maar we moesten eerst opbreken en na uitgezwaaid te zijn door een aantal andere kampeerders vervolgden we de route over de Zwette.

Na ong. 5 km gingen we rechtsaf de Bozumervaart in, en aan het eind linksaf de Franekervaart op.

Na ongeveer 4 km moesten we rechtsaf om via Oostereind naar de Bolswardertrekvaart te gaan: dit is een mooi klein watertje. Gelukkig is verkeer varen hier bijna niet mogelijk, over de 4,7 km van de Franekervaart naar de Bolswardertrekvaart staan 6 routebordjes die aangeven waar je heen kan.

In Oostereind gestopt bij café Bergsma, helaas bleek hier mijn voorbereiding toch tekort te schieten, en was het café op dinsdag gesloten.

Na Oostereind kwamen we op de Bolswardertrekvaart en gingen rechtsaf richting Oosterlittens waar we op de camping door de beheerder een mooi plekje aan het water kregen toegewezen.

Afstand deze dag 21 km

Dag 9, woensdag 16 juni: Oosterlittens – Hichtum

En dan alweer de laatste dag richting camping Fûgelfrij. We kozen voor de route via Winsum (FRL) en Tzum.

Vooraf de Oude meer en de Tzumervaart zijn erg schilderachtig met kraakhelder water en veel waterlelies, pompeblêden in het Fries.

In Tzum vonden we

een mooi uitstapje, met uitzicht op een van de weinige overgebleven slagerijen van Nederland, slagerij Walburg.

De slager vertelde ons dat er nog maar 19 van deze ambachtelijke slagerijen zijn in Nederland. Om dit zo te zien en met de slager te praten, geeft je wel weer een goed beeld over hoe ons vlees van de boer naar de consument komt.

Na Tzum kwamen we via de Tzumervaart, Lathumervaart en de Harlingervaart weer terug op camping Fûgelfrij.

Afstand deze dag 19 km

Tot zover onze kanotrektocht door Friesland. In 9 dagen hebben we 181 km gevaren voornamelijk door de kleinere wateren van Friesland. Onderstaand een overzicht waar in Friesland we geweest zijn.

AMELAND

14 en 15 augustus 2021

Tekst: **Lenie van der Veen**

Foto's: **Marijn van Veelen, Lars Visser, Lenie van der Veen**

“Zo doen we dat al eeuwen”

Het plan is om een rondje Ameland te peddelen met een overnachting op Ameland. Vanwege de weersvoorspelling kan dit helaas niet doorgaan, maar gelukkig is er een alternatief plan B: over het wad naar Nes zwerven, overnachten in de jachthaven en zondag terug zwerven naar Holwerd”

Zaterdag staan we 12:30 uur op de veerdam bij Holwerd. Aart vertelt dat deze veerdam is gebouwd op de grondvesten van een dam, die in 1872 tussen Ameland en Holwerd is aangelegd.

Aan de oostkant van de dam kun je goed met de kajak vertrekken, maar helaas krijgen we daar geen toestemming voor.

Nu staan we aan de westkant, met een basaltdijk en basaltkeien en een flinke wind uit het westen. We zien overal schuimkoppen, golven, en de oren waaien van ons hoofd. Westervind 5/6 Bft. Oeps, hoe komen we hier ooit veilig in onze boten? “We doen dit al eeuwen” zegt Aart nog geruststellend. Maar uiteindelijk

laten we ook plan B varen. Over naar plan C, zonder een flexibele geest kom je als zeevaarder nergens.

Zaterdag 14 augustus Plan C: vandaag naar het Lauwersmeer, overnachten op de camping in Holwerd, en zondag naar het strand ten zuidwesten van Ameland.

Vanaf de Bantshaven, Surfspot Lauwersmeer, gaan we het Lauwersmeer op naar Esonstad een vakantiepark in Oostmahorn in de vorm van een quasi-historisch stadje. Ondertussen missen we nog één deelnemer en onze tochtleider Marijn, die ietsje later het water op zijn gegaan.

We spotten ze in de buurt van Esonstad op het meer, we varen nog wat tegen de wind in, nog wat met de wind mee en dan is het alweer tijd om terug te gaan voor een gezellige maaltijd in Esonstad, waar je ook zonder net pak welkom bent. Al met al toch nog een mooie vaardag.

Zondag 15 augustus: 7 uur vertrek vanaf de veerdam bij Holwerd. Er staat ZZO-wind, 1-2 Bft. En het getij is HW Nes: 3:35, LW Nes 9:31, HW Nes 15:44

Aan de westkant van de veerdam stappen we in onze kajaks, vandaag gaat dat prima! In de Veerbootroute Ameland (VA) is het nog te vroeg voor de veerboot en kunnen we in de geul varen waar we flinke stroom mee hebben. Daarna volgen we het Molengat (MG). Aart vraagt ons om minimaal 3 boeien te genieten van de stilte en de geluiden van dit unieke natuurgebied. Alleen nog maar peddelgeluiden, een diep gebrom in de verre verte, en stilte. Wat een ontroerende schoonheid!

Via het Westgat Ameland (WA) komen we na 2,5 uur varen, rond laag water, aan op zuidwest Ameland ter hoogte van de catamaranclub en het grafmonument

44 PeddelPraat

voor 8 verdronken paarden:
"14 augustus 1979 - strandde
de Windspiel 4 - bij de lance-
ring van - de reddingboot ver-
dronken - 8 paarden".

En werkelijk waar: waar je ook
aanlandt met je kajak, op welk
eiland of drooggevallene plaat:
Marijn komt altijd wel kajak-
vrienden tegen. Zo ook op het
strand van Ameland. Een be-
vriende zeekajakker uit Hollum komt over de duinen om ons te verwelkomen.

Een uur pauze op het strand met het geruis van de zee, en dan kunnen we
10:30uur weer met de stroom mee richting Holwerd, via het Dantziggat. De

Om 13:15 uur zijn we terug bij de Veerhaven Holwerd, waar we weer de basalt-
keien op klauteren.

Het was een prachtige dag op het wad, hopelijk kunnen we dit nog eeuwen zo
blijven doen!

Aart en Marijn en alle andere vaarders, dank jullie wel.

Brandingvaren bij de Hondsbossche Duinen

Tekst & foto's: **Joost Brinkkemper**

Na een krachtinspanning om alle kajaks van de parkeerplaats naar de waterlijn te verplaatsen, stonden we voor een indrukwekkende branding. Bart had ons een dag van te voren al gewaarschuwd dat het wel eens uitdagend kon gaan worden, en daar leek hij wel gelijk in te gaan krijgen. De golven kwamen schuin uit noordelijke richting en braken met veel geweld op de zandbank voor de kust. Bovendien was de branding rommelig door de nog vrij krachtige wind.

De deelnemers met wat minder ervaring bleven nog even afwachten om te kunnen zien hoe en waar de meer ervaren deelnemers zouden instappen. Dat instappen bleek nog best een uitdaging met de scheef invallende golven, na één golf lag direct je kajak weer dwars op het strand. Maar met een beetje hulp peddelde iedereen al snel tussen de brekers.

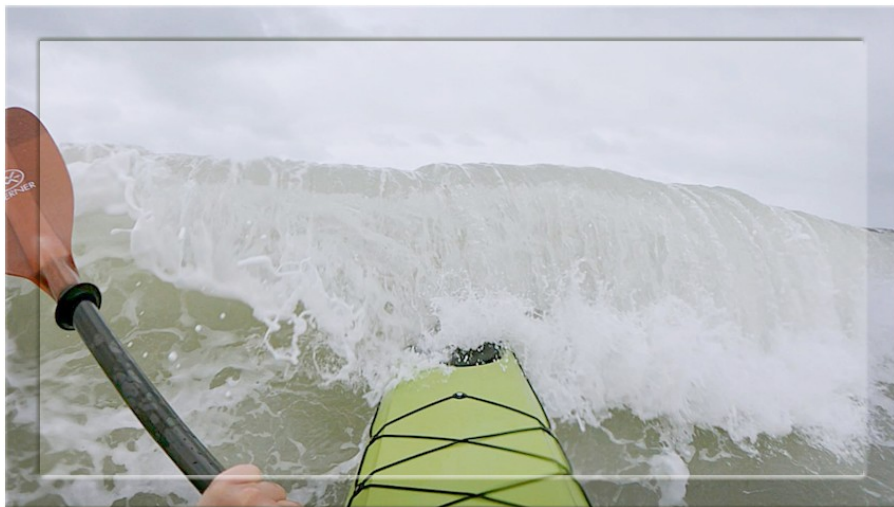
De golven die op de zandbank braken torende hoog boven de kajakers uit (de gemeten golfhoogte bleek later 1.6 m te zijn deze ochtend), een deel van de deelnemers lukte het om hier doorheen te komen en op de indrukwekkend hoge golven buiten de branding te varen. Voor de deelnemers waarvoor deze brekers te hoog waren kon er ook landwaarts in de gebroken golven genoeg geoefend worden met surfs, steunen en bongo-slides. Er was genoeg speelruimte voor iedereen om zijn eigen grens op te zoeken.

Degene die te dicht bij deze grens kwam en buiten de kajak belande, was gedoemd snel af te stromen naar het zuiden. Doordat de golven schuin op de kust afkwamen was er een sterke stroming naar het zuiden in de branding, een stroming die nog verder versterkt werd door de wind uit het noorden. Gelukkig was het water warm, en stond er altijd iemand van de organisatie voor je klaar om je

kajak veilig te stellen op het strand, want de brekers brachten een lege kajak een stuk sneller terug naar het strand dan de zwemmer.

Nadat iedereen een paar keer was uitgevaren en de nodige surfs en bongo-slides had gemaakt, was het weer tijd om in te pakken. Bedankt voor de goede organisatie, ik kijk uit naar de volgende brandingsessie!

Foute link naar marifoon weerbericht in PP 295 (augustus 2021)

Door Egbert van Dijk werden wij er op geattendeerd dat de link naar het marifoon-
weerbericht in het vorige nummer (PP 295) onderaan pagina 7 niet meer in gebruik
is.

De goede link is: : <https://www.knmi.nl/nederland-nu/maritiem/marifoon>

Plastic Origins Rhine Expedition 2021

Verontreiniging van rivieren in kaart brengen door kunstmatige intelligentie en etrokkenheid van burgers 21 augustus tot 5 september 2021

Op 21 augustus ging het team van de Surfrider Foundation Europe op expeditie op de Rijn, van de bron tot aan de delta. Deze Europese operatie stelde hen in staat hun Plastic Origins-applicatie te promoten, die door iedereen kan worden gebruikt en waarmee ze afval in kaart kunnen brengen terwijl ze hun favoriete buitensport beoefenen.

Een leuke toepassing, een echt burgerwetenschapsproject

Afval, microplastics, chemische vervuiling... Het is niet langer nodig te bewijzen dat de oceaan dagelijks wordt bedreigd. Toch is 80% van het afval dat in de oceaan wordt aangetroffen afkomstig uit het binnenland en wordt het voor een groot deel door rivieren getransporteerd. Op zoek naar oplossingen om dit probleem op een wetenschappelijke en rigoureuze manier aan het licht te brengen, heeft Surfrider Foundation Europe een innovatief project gelanceerd: Plastic Origins. Het doel: het combineren van burgerwetenschap en kunstmatige intelligentie-technologie om een uitgebreide kaart van riviervervuiling te maken. Het verzamelen van nauwkeurige gegevens is essentieel om de experts van Surfrider Foundation Europe te helpen constructieve discussies te voeren met de betrokken belanghebbenden (lokale, nationale of Europese autoriteiten, bedrijven die vervuiling veroorzaken, enz.)

De toepassing is mogelijk gemaakt dankzij een ontmoeting met Microsoft-teams in het kader van het Share AI Program en dankzij de vrijwillige medewerking van vele ingenieurs die zich bij het project hebben aangesloten.

Hoe werkt het?

Dankzij de betrokkenheid van vrijwilligers in heel Europa worden de gegevens rechtstreeks verzameld op de Plastic Origins-applicatie, die beschikbaar is op Android en IOS. Vrijwilligers worden uitgenodigd om de oevers van de rivieren te filmen met behulp van de applicatie, die gebruik maakt van een geolocatiesysteem voor afval, in een kano, kajak, stand-up

paddle of lopend langs de oevers. De kunstmatige intelligentie kan dan het afval herkennen en het classificeren volgens het type (fles, fragment, enz.), en zo de Europese cartografie voeden. Een expeditie op de Rijn om mensen bewust te maken en te mobiliseren.

Op 21 augustus begon het Surfrider Foundation Europe project team aan een grote expeditie op de Rijn, van de bron tot aan de delta. Vergezeld door vertegenwoordigers van de vrijwilligersafdelingen van de Surfrider Foundation in Zwitserland, Duitsland, Frankrijk en Nederland, die het hele jaar door actief zijn, verzamelde het team gegevens over de app.

Na de bron te hebben bereikt door naar het Tomameer te wandelen, legden de deelnemers verschillende etappes af door te kanoën, raften en kajakken tot aan de monding van de rivier. De doelstellingen van deze expeditie zijn veelzijdig: naast het verzamelen van gegevens wil Surfrider Europe mensen bewust maken van de werkelijke oorsprong van plastic dat in de oceaan wordt aangetroffen en lokale actoren ontmoeten om hen bewust te maken van problemen die ver van hun bed lijken te liggen. Door te kiezen voor de Rijn, die 6 landen doorkruist, waarvan Surfrider Europe er 4 dagelijks bezoekt dankzij haar vrijwilligers, is het voor het team ook een manier om de Europese dimensie van het project te onderstrepen, aangezien de belangrijkste milieuriichtlijnen op dit niveau worden vastgesteld. Zo is bijvoorbeeld op 3 juli de Europese richtlijn betreffende wegwerpplastics officieel in werking getreden.

De belangrijkste uitdaging van deze expeditie bestond eruit dit vernieuwende en ludieke programma voor participatieve wetenschap bekend te maken bij sport- en natuurliefhebbers om hen ertoe aan te zetten hun vrijetijdsbesteding te combineren met de strijd voor de bescherming van de oceaan. Door steeds talrijker te worden, zullen de gebruikers van de app een uitgebreide kaart maken van de toestand van de Europese rivieren en de Surfrider Foundation Europe helpen om deze vervuiling terug te dringen.

informatie.

<https://surfrider.eu/en>

(adv. gratis voor abonnees, voor niet-abonnees € 2,50)
(opgeven bij de redactie)

Te koop gevraagd:

Calypso of vergelijkbare zeekajak.

Breedte 52 cm, binnenbeen lengte 89 cm. Gewicht boot 22 kg. Sterke voorkeur voor Calypso!!!

Ineke Abbink

mobiel 0620981763

Zeekajakreizen

- Kroatië
- Sardinië
- Zweden
- Noorwegen

www.henkfilippo.nl/zee
tel. 06-33716814

Zeekajak.NL

CURSUSSEN | ZEEKAJAKS
TOCHTEN | ACCESSOIRES

Zeekajak.NL

Stichting PeddelPraat

Bestuur

Voorzitter	Jan Koppelaar, Van der Palmstraat 9, 3532 GR Utrecht	030-2946166
Secretaris:	Marijn van Veelen, IJburglaan 483b, 1087BE Amsterdam e-mail: secretaris@peddelpraat.nl	06 30823030
Penningmeester:	André Broers, Rietzanger 1, 1616 HA Hoogkarspel ledenadministratie: IBAN: NL75 INGB 0003 6292 83 t.n.v. penningm. Stichting PeddelPraat, Bovenkarspel e-mail: penningmeester@peddelpraat.nl Gezinsabonnement 2018: € 30,-, Buitenland: € 40,-, Inschrijfgeld € 10,-	0228 562194
Bestuurslid:	Aleid Vonk, Westlanderstraat 66, 5301 XL Zaltbommel Chris de Ridder, Peperstraat 35, 5311 CS Gameren webredacteur Algemeen inlichtingenadres. e-mail: info@peddelpraat.nl Kees Huisman, Handvastwater 4, 1601 PR Enkhuiizen	0418-516208 0418-561743

Teamleden

Redactie blad:	Ine Dost, Duivenkamp 726, 3607 VD Maarssen, b.g.g. e-mail: redactie@peddelpraat.nl Grean Engelkes, Dr. Ariensstraat 20, 5056 EX Berkel Enschoot	0346-560940 06 23877265 06 13754690
Webredactie:	Chris de Ridder, Peperstraat 35, 5311 CS Gameren	0418-561743
Toercommissie:	Aleid Vonk, Westlanderstraat 66, 5301 XL Zaltbommel Carool Borneman, Dr.Ariensstraat 20, 5056 EX Berkel Enschoot Grean Engelkes, Dr.Ariensstraat 20, 5056 EX Berkel Enschoot Anita Groen, Habijt 29, 1613 DM Grootebroek	0418-516208 06 30091960 06 13754690 0228-515965
Wad- en Kust- commissie:	Onno Buwalda, Dr. Colijnstraat 37, 1775 CG Middenmeer Paul de Haas, Aldlânsdyk 13, 9056 LK Koarnjum Fred van Keulen, Johanna Westerdijklaan 11, 2104 TT Heemstede	0227-501604 06 53325404 023-529 4162

Deelname aan door Stichting PeddelPraat georganiseerde evenementen is voor eigen risico, hetwelk impliceert dat deelnemer stilzwijgend onderschrijft dat de leiding niet aansprakelijk zal worden gesteld voor door ongevallen en/of schade veroorzaakte kosten. Een en ander voor zover niet strijdig met het Nederlands Burgerlijk Recht.

Nigel Dennis & Rockpool Zeekajaks

Nigel Dennis en **Rockpool** bouwen zeekajaks in Wales. De ontwerpen zijn over jaren heen uitgebreid getest in de ruwe wateren rondom Anglesey en de betrouwbaarheid heeft zich veelvuldig bewezen tijdens expedities over de gehele wereld.

Levering van **Romany, Explorer, Pilgrim, Greenlander** en **Alaw, Bach, Isel, Menai, GT** zeekajaks

www.zeekajaks.nl

Rijswijk : 06 49994194
Wageningen : 0317 424833

Er is nog ruimte beschikbaar voor advertenties

Informatie over adverteren in PeddelPraat blad of op de PeddelPraat website:

adverteren@peddelpraat.nl
06 23671172 (Ellen Mulders)

Agenda

(voor deelname aan de tochten geldt de clause die u aantreft onderaan pagina 50)

za 16 okt:	Trintelhaven – Urk v.v.	7
22 t/m 24 okt:	Weekend Oudeschild met nachttocht	8
za 6 nov:	Zand in de snert	9
za 13 nov:	Wijdenes- Markerwadden	11